Погоджено

Заступник Міністра освіти і науки України

Затверджено

ректор Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

О.В. Поркуян

Положення про облікову політику

Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

1. Облікова політика Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (далі Східноукраїнський національний університет ім. В.Даля, Університет) та його відокремлених структурних підрозділів визначає методи оцінки, обліку, процедури та основні принципи бухгалтерського обліку і фінансової звітності, визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

2. Східноукраїнський національний університет ім. В.Даля та його відокремлені структурні підрозділи відповідно до покладених на них завдань ведуть бухгалтерський облік та складають фінансову і бюджетну звітність відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, а також інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку.

3. Обрана, затверджена наказом ректора та погоджена відповідно до законодавства облікова політика застосовується постійно (із року в рік). Зміни до облікової політики вносяться лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі та обов'язково обґрунтовуються і розкриваються у фінансовій та бюджетній звітності. У разі зміни облікової політики на протязі бюджетного року, всі господарські операції у бухгалтерському обліку, що відбулися до її зміни, приводяться у відповідність до нових методичних засад.

4. Одиниця обліку основних засобів (одиниця, група, вид)

Якщо об'єкт основних засобів складається із частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна із цих частин визнається в обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Якщо об'єкт основних засобів складається з різних компонентів, які мають різні строки корисного використання (експлуатації) або надають економічні вигоди суб'єкту державного сектора, слід розподілити сукупні витрати на придбання (створення) цього об'єкта за його компонентами з окремим обліком кожного компонента, незалежно від алгоритму його надходження (придбання за плату, безоплатне отримання тощо).

Усі складові, що входять до цілісного майнового комплексу, за наявності первинних документів та при можливості визначення кожного, обліковуються як окремі інвентарні об'єкти.

У разі придбання (отримання) об'єкта, який складається із частин, різних компонентів, у розпорядчому документі Університету, відокремленого структурного підрозділу при їх введенні в експлуатацію слід зазначати його склад, строки корисного використання, розмір первісної (за наявності достовірної інформації) та ліквідаційної вартості (у разі її визначення) кожної складової такого об'єкта.

5. Первісна вартість об'єкта основних засобів

Первісна вартість об'єкта основних засобів або його частин (складових, компонентів) формується у бухгалтерському обліку як за рахунок капітальних витрат, що сплачуються постачальникам активів та підрядникам за виконання робіт, так і за рахунок поточних витрат (реєстраційні збори, державне мито, ввізне мито, транспортні витрати та інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для експлуатації). Облік таких витрат до введення об'єкта в експлуатацію ведеться на відповідних субрахунках рахунка 14 «Незавершені капітальні інвестиції в необоротні активи».

Первісною вартістю основних засобів, отриманих безоплатно від фізичних та юридичних осіб (крім суб'єктів державного сектора) є вартість, визначена достовірно в первинних документах, з урахуванням витрат, передбачених для встановлення первісної вартості у разі придбання основних засобів за плату.

У виняткових випадках (при встановленні лишків, інших непередбачених законодавством про благодійництво умов отримання матеріальних цінностей), у разі відсутності первинних документів, первісна вартість визначається на рівні справедливої вартості відповідно до законодавства.

За цих обставин, якщо немає обмежень у здійсненні видатків по визначенню справедливої вартості основних засобів відповідно до законодавства, джерелом для їх здійснення можуть бути власні надходження Університету, відокремленого структурного підрозділу, затверджені у спеціальному фонді відповідного бюджету за відповідною бюджетною програмою.

6. Критерії визнання основних засобів, їх класифікація (підгрупи, групи) об'єктів основних засобів, визначення подібних

Білизна, постільні речі, одяг та взуття відносяться в підгрупу «Білизна, постільні речі, одяг та взуття» групи «Інші необоротні матеріальні активи», бухгалтерський облік їх ведеться на субрахунках 114 «Білизна, постільні речі, одяг та взуття» з виділенням в окремі групи.

7. Собівартість виробництва (створення) об'єкта основних засобів

Собівартість виробництва (створення) об'єкта основних засобів, виробленого (створеного) визначається виходячи з переліку і складу статей калькулювання, з урахуванням тих витрат, що передбачені при формуванні первісної вартості об'єкта у разі придбання за плату, відповідно до норми НП(С)БОДС 121 «Основні засоби» та інших нормативно-правових актів, які визначаються в розпорядчому документі про облікову політику.

8. Нарахування амортизації основних засобів

Нарахування амортизації основних засобів здійснюється на річну дату балансу прямолінійним методом протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів.

9. Строк корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів

При визнанні об'єкта активом, тобто введення його в експлуатацію застосовуються Типові строки корисного використання основних засобів суб'єктів державного сектора, які визначені в додатку 1 до Методичних рекомендацій щодо облікової політики суб'єкта державного сектора, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 №11.

За тими об'єктами основних засобів, щодо яких:

• не визначено типових строків корисного використання, строки встановлюються комісією навчального закладу, бюджетної установи, відокремленого структурного підрозділу при введенні основних засобів в експлуатацію на підставі виключно професійного судження фахівців комісії;

• відбулося поліпшення (зокрема, здійснення реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання) або зменшення відновлення корисності об'єкта, переоцінка, отримання безоплатно тощо - типові строки корисного використання (експлуатації) переглядаються комісією Університету, відокремленого структурного підрозділу залежно від підстав, або у бік збільшення, або у бік зменшення.

10. Ліквідаційна вартість об'єкта основних засобів

Ліквідаційна вартість визначається комісією, створеною наказом керівника Університету, відокремленого структурного підрозділу, якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів дорівнює нулю, але об'єкт ще придатний до експлуатації та використовується.

При цьому, на визначену ліквідаційну вартість об'єкта основних засобів збільшується його первинна (переоцінена) вартість і фонд у необоротних активах.

Якщо об'єкт основних засобів містить дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, то його ліквідаційна вартість не може бути нижчою за вартість дорогоцінних металів за вирахуванням витрат, пов'язаних із заходами їх переробки, тощо.

11. Переоцінка основних засобів

Переоцінка основних засобів проводиться на річну дату балансу за рішенням керівника Університету, відокремленого структурного підрозділу погодженого з Міністерством освіти і науки, за наявності таких законних підстав:

• затверджених у кошторисі бюджетних асигнувань для здійснення заходів щодо переоцінки основних засобів для встановлення справедливої вартості;

• звіту про оцінку майна, виконаного суб'єктом оціночної діяльності, або акта оцінки майна, наданого органами державної влади або місцевого самоврядування;

• перевищення порога суттєвості - відхилення залишкової вартості об'єкта основних засобів на 10 % і більше від його справедливої вартості.

Комісія Університету, відокремленого структурного підрозділу за наявності вищезазначених підстав проводить переоцінку групи основних засобів відповідно до норм НП(С)БОДС 121 «Основні засоби».

Індексація основних засобів житлового фонду, які прийнято в експлуатацію, здійснюється щорічно відповідно до вимог нормативно-правових актів для приведення балансової вартості об'єктів існуючого житлового фонду у відповідність з фактичною вартістю будівництва житла шляхом застосування індексів вартості житла залежно від строків уведення об'єктів в експлуатацію.

12. Об'єкти необоротних активів, що придбаваються для подальшого розподілу, передачі, продажу

Об'єкти необоротних активів, які первісно отримуються Університетом, відокремленим структурним підрозділом у цілях подальшого перерозподілу, передачі, продажу і не будуть використовуватися в діяльності закладу (установи), не визнаються активами і відображаються в бухгалтерському обліку як запаси незалежно від вартості. Об'єкти необоротних активів стають активами на дату, коли щодо таких активів дотримуються всі умови визнання:

• існує ймовірність отримання економічних вигід, пов'язаних із використанням об'єкта, та/або він має потенціал корисності для суспільства;

• вартість об'єкта може бути визначена.

13. Особливості визнання нематеріальних активів

Загальними критеріями визнання нематеріальних активів в бухгалтерському обліку є умови, які одночасно повинні виконуватися, а саме:

• ідентифікація (існує можливість відокремити від суб'єкта господарювання для продажу, передачі, ліцензування, здачі в оренду або обміну окремо чи разом із відповідним контрактом, активом або зобов'язанням, або виникає в результаті договірних чи інших юридичних прав, незалежно від того, чи можуть такі права бути передані або відокремлені від суб'єкта господарювання);

• імовірність отримання вигід (майбутні економічні вигоди та/або потенціал корисності);

• достовірно визначена вартість;

• немонетарність (не відноситься до грошей та їх еквівалентів);

• відсутність матеріальної форми.

Не відносяться до витрат на придбання (створення) нематеріальних активів заплановані та здійснені видатки у звітному періоді на:

• дослідження (діяльність, яка проводиться уперше з метою отримання нових знань; пошук та застосування винаходів; пошук альтернативних матеріалів, продуктів, процесів систем і послуг тощо);

• підготовку та перепідготовку кадрів;

• створення, реорганізацію та переміщення суб'єкта або його частини.

Витрати на розробку (застосування результатів досліджень та інших знань для планування і проектування нових або значно вдосконалених матеріалів, приладів, продуктів, процесів, систем або послуг до початку їх серійного виробництва чи використання, передачі в концесію, продажу) визнаються нематеріальними активами за наявності затверджених бюджетних асигнувань на відповідні цілі, які передбачають видатки, зокрема, на доведення об'єкта розробки до стану, в якому він придатний для реалізації або використання, продажу як активу (наявність активного ринку для нематеріальних активів або продукції, виготовленої з його використанням, інша корисність).

Відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій, пов'язаних із придбанням (створенням) нематеріальних активів, є наслідком управлінських рішень із забезпечення бюджетного процесу і має відповідати за змістом усім попереднім заходам бюджетного процесу (планування, виконання кошторису, досягнутим результатам, підтвердженим первинними документами).

14. Переоцінка нематеріальних активів

Переоцінка нематеріальних активів проводиться лише за тими об'єктами і в разі, якщо для них існує активний ринок та є можливість посилання на ціни цього ринку при визначенні справедливої вартості активу.

Переоцінка окремого об'єкта нематеріальних активів проводиться на річну дату балансу за рішенням керівника навчального закладу, бюджетної установи, відокремленого структурного підрозділу погодженого з Міністерством освіти і науки України, за наявності таких законних підстав:

• затверджених у кошторисі бюджетних асигнувань для здійснення заходів щодо переоцінки нематеріальних активів для встановлення справедливої вартості;

• звіту про оцінку майна, виконаного суб'єктом оціночної діяльності, або акта оцінки майна, виконаного органами державної влади або місцевого самоврядування;

• перевищення порога суттєвості - відхилення залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів на 10 % і більше від його справедливої вартості.

Комісія Університету, відокремленого структурного підрозділу за наявності вищезазначених підстав проводить переоцінку окремого об'єкта нематеріальних активів, а також усіх інших активів, до яких належить цей нематеріальний актив, що входять до відповідної групи (крім тих, щодо яких не існує активного ринку і вартість якого відображається за його первісною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених втрат від зменшення його корисності).

15. Нарахування амортизації нематеріальних активів

Амортизація нематеріальних активів з визначеним строком корисного використання (експлуатації), крім права постійного користування земельною ділянкою, здійснюється протягом строку їх корисного використання (експлуатації), який встановлюється при визнанні цього об'єкта активом та нараховується на річну дату балансу за прямолінійним методом.

16. Строк корисного використання (експлуатації) об'єкт нематеріальних активів

При визнанні об'єкта нематеріальних активів активом, (введення його в експлуатацію), застосовуються типові строки корисного використання (експлуатації), визначені в додатку 2 до Методичних рекомендацій щодо облікової політики суб'єкта державного сектора, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 №11.

За тими об'єктами нематеріальних активів, для яких: не визначено типових строків корисного використання, строки встановлюються комісією Університету, відокремленого структурного підрозділу при введенні нематеріальних активів в експлуатацію на підставі відповідних документів та професійного судження фахівців комісії. У разі зміни обставин (ознак) щодо невизначеності строку корисного використання об'єкта нематеріальних активів Університетом, відокремленим структурним підрозділом в кінці кожного бюджетного року оцінюється можливість його встановлення в наступному бюджетному році;

• відбулося поліпшення (удосконалення і підвищення можливостей нематеріальних активів) - Університетом, відокремленим структурним підрозділом переглядаються або типові строки корисного використання (експлуатації), або індивідуальні;

• відбулося зменшення корисності об'єкта з невизначеним строком корисного використання - Університетом, відокремленим структурним підрозділом оцінюються ознаки невизначеності обмеження строку їх корисного використання. За відсутності таких ознак установлюється строк корисного використання нематеріальних активів.

17. Ліквідаційна вартість об'єкта нематеріальних активів

Ліквідаційна вартість об'єкта нематеріальних активів визначається у разі, якщо залишкова вартість нематеріальних активів, що мають активний ринок дорівнює нулю та продовжують використовуватись і очікується, що такий ринок існуватиме наприкінці строку корисного використання цього об'єкта. В інших випадках ліквідаційна вартість об'єктів нематеріальних активів при введенні їх в експлуатацію не встановлюється і прирівнюється до нуля.

18. Бухгалтерський облік нематеріальних активів та відображення у фінансовій звітності

Для цілей бухгалтерського обліку застосовується класифікація нематеріальних активів за групами, визначеними НП(С)БОДС 122 «Нематеріальні активи». Водночас, при відображенні господарських операцій у бухгалтерському обліку, пов'язаних із нематеріальними активами, застосовуються лише два субрахунки - 121 «Авторські та суміжні з ними права» та 122 «Інші нематеріальні активи», які призначено для відображення господарських операцій за 5 групами.

Для відображення всіх можливих господарських операцій та подій про наявність і рух нематеріальних активів у фінансовій та бюджетній звітності керівнику Університету, відокремленого структурного підрозділу надається право виходячи з вимог законодавства та професійного судження фахівців, і в межах установлених груп (підгруп), деталізувати кожний субрахунок нематеріальних активів для отримання та зведення (консолідації) необхідної звітної інформації, що розкриває їх особливість.

У пояснювальній записці до фінансової та бюджетної звітності за кожною групою нематеріальних активів, у тому числі щодо створених нематеріальних активів, наводиться інформація, що розкриває їх особливості, визначені в розділі VII НП(С)БОДС 122 «Нематеріальні активи».

19. Одиниця обліку запасів

Одиницею обліку запасів є:

• найменування;

• однорідна група (вид).

У залежності від виду запасів та з метою їх оптимального і достовірного обліку Університетом, відокремленим структурним підрозділом визначається одиниця обліку запасів. Водночас, у разі централізованої закупівлі відповідних запасів Міністерством освіти і науки, останнім встановлюється одиниця обліку з метою забезпечення єдності підходів по мережі навчальних закладів та бюджетних установ, які належать до сфери управління Міністерства освіти і науки.

20. Облік транспортно-заготівельних витрат

Транспортно-заготівельні витрати Університетом, відокремленими структурними підрозділами узагальнюються на окремому субрахунку обліку запасів. Метод «узагальнення транспортно - заготівельних витрат на окремому субрахунку з подальшим розподілом за середнім відсотком» передбачає, що транспортно-заготівельні витрати обліковуються на окремому субрахунку та списуються лише в момент вибуття запасів виходячи із середнього відсотка транспортно-заготівельних витрат. Отже, фактично транспортно-заготівельні витрати включаються не до первісної вартості кожної конкретної одиниці запасів, а до фактичної собівартості їх вибуття.

21. Оцінка вибуття запасів

За ідентифікованою собівартістю відповідної одиниці запасів оцінюється вибуття запасів:

• які надходять від головного розпорядника бюджетних коштів відповідно до законодавства (централізовані закупки);

• які надходять від замовника послуг і проектів.

За іншими одиницями обліку запасів рішення щодо оцінки вибуття запасів приймається відповідно до вимог пункту 4 розділу IV НП(С)БОДС 123 «Запаси».

22. Періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів

Середньозважена собівартість запасів визначається щомісячно Університетом, відокремленим структурним підрозділом відповідно до НП(С)БОДС 123 «Запаси».

23. Малоцінні та швидкозношувані предмети, передані в експлуатацію

Організація оперативного кількісного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів, які передано в експлуатацію, за місцями експлуатації і відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання визначається Університетом, відокремленим структурним підрозділом.

24. Визнання доходів майбутніх періодів

Для визнання доходів майбутніх періодів Університетом, відокремленим структурним підрозділом визначається перелік платних послуг, які надаються Університетом, відокремленим структурним підрозділом, період за який нараховуються послуги, після якого отримані доходи визнаються доходами майбутніх періодів, і підтвердні документи, за якими у бухгалтерському обліку визнаються доходи майбутніх періодів за операціями з платних послуг.

25. Визнання витрат майбутніх періодів

Для визнання витрат майбутніх періодів, Університетом, відокремленим структурним підрозділом визначається перелік витрат, за якими можуть здійснюватися авансові платежі з урахуванням вимог законодавства і галузевих особливостей Університету, відокремленого структурного підрозділу.

Головний бухгалтер Л.І. Бєлоусова